

Føroyingar vitja innfødd í Suðurameriku

Áhugin fyri ferðunum er stórur. Vit halda okkum ikki órógva teir innføddu indiánararnar, sigur Plátubarrin, sum er við til at leggja ferðina til rættis

Úr Føroyum verða í summar triggjar ferðir gjørdar til Paraguay. Har verður m.a. vitjað hjá ache-indiánarunum, sum búgva í frumskóginum. Indiánararnir eru einir 200 í tali, og teir hava litið samband við umheimin.

Fyri ferðini stendur Flemming Petersen, sum fyri nøkrum árum síðan var húskallur á einum bóndagardi í Paraguay, og ferðalagini, sum fara úr Føroyum, skulu búgva í eini smáttu á tí garðinum. Inni í skóginum.

Plátubarrin er við til at leggja ferðina til rættis, og Páll Arge sigur, at áhugin er stórur at fara við til Paraguay. Triggjar ferðir verða gjørdar. Afturat Flemming og gentu hansara Ann var ikki ætlanin at hava fleiri enn fyra fólk við, men longu nú hava fimm fólk teknað seg til ta fyrstu

ferðina, sum byrjar 1. juni og varir til 1. juli. Fleiri hava eisini spurt seg fyri um tær báðar næstu ferðirnar, ið verða beint aftaná.

Verjufelagsskapum dámar litið

Altjóða verjufelagsskapum hjá upprunafólki dámar litið, at tilkjar ferðir verða gjørdar, tí ferðirnar hótta tilveruna hjá upprunafólki, siga felagsskapirnir.

Eitt danskt ferðamannafelag, Janus Travel, ætlaði at gera eina slíka ferð í summar til Venezuela fyri at siggja indiánarafólk, sum búgva heilt avskorin frá umheiminum. Men ferðin verður av ongum. IWGIA, ein altjóða verjufelagsskapur hjá upprunafólki, legði trýst á danska ferðamannafelagið og fekk tað

at avlýsa ferðina. IWGIA hevur í hyggju at upplýsa øll ferðamannafeløg um vandarnar, ið kunnu standast av at fara til upprunafólk, sum ikki hava samband við umheimin.

Summi suðuramerikansk lond hava sett fullkomiligt forboð imóti at vitja indiánararnar. Sjálvst læknar og antropologar hava torført at fáa tey neyðugu loyvin. Og onnur hava einki at gera har, siga myndugleikarnir.

Tola ikki krím

Hesum er felagsskapurin IWGIA samdur í. Forvitin fólk eiga at halda seg burtur, sigur IWGIA. Upprunafólkini eru ofta ógvuliga góðtrúgvín og taka imóti við opnum ørmum. Men teirra livsmynstur tolr ikki vitjanir. Serliga eru tað sjúkurnar í idnaðarlønunum, ið

IWGIA óttast. Sjúkur, sum hesi fólk einki kenna til, og ikki eru før fyri at standa imóti. Vanlig krímsjúka er nóg mikið til at gera av við eitt heilt fólk. Í eini grein herfyri í danska blaðnum Information segði eitt umboð fyri IWGIA, at alskyns trygdarreglur hjá teimum, sum skipa fyri tilkum ferðum, ikki eru nóg mikið. Ferðin til Suðurameriku er ikki ókeypis, og fólk, sum hava góldið stórar upphæddir fyri eina slíka ferð, fara neyvan at leggja seg heima á gistingarhúsinum við krími, meðan hini í ferðalagnum vitja indiánararnar. Heldur fara tey at krógva sína sjúku, heldur IWGIA.

Vitja eisini onnur støð

— Vit hava einki frætt frá hasum felagsskapinum, sigur Páll Arge í Plátubarrini. Hann leggur afturat, at Flemming sjálvur er ógvuliga bangin fyri at órógva. Tí sleppa ikki fleiri fólk við, og tey ferðandi fáa boð um at vera sera varin. Einki við at handla við indiánararnar. Og rúsdrekka má ikki takast við.

Ferðin úr Føroyum kostar 18.000 krónur. Uramframt indiánarafólkini, fara ferðafólkini eisini at vitja heimsins størsta foss á markinum til Brasilia, og í høvuðsstaðnum í Paraguay,

Acuncion, fara tey at vera nakrar dagar og halda frið upp á tann meira vanligu mátan í summar og sól. Føroyingarnir fara eisini at vitja eitt trúarsamfelag, sum nevnist Mennonittar. Trúarsamfelagið varð stovnað fyri næstan 500 árum síðan í Hollandi og heldur nú til mest í Europa og USA.

randi

hesum londum.

Í Noregi er harafturimóti endamálið sambært lóggávnuna at samskipa fysisku, figgjarligu og sosialu planirnar í kommununi.

Ein grundin til henda skilnað er, at í Danmark, Svøríki og Finlandi eru kommunurnar vanligar nógvar størri enn í Noregi, og verður tað tí í hesum kommunum roknað sum neyðugt, at hvor »sektorur« sær fremur sína egnu planlegging. Tað verður tó tilskilað í lógnum, at samstarv eigar at vera innan teir ymisku »sektorarnar«.

Kommunurnar í Noregi kunnu í stóð á mangan hátt beinleiðis sammetast við føroysku kommunurnar.

Tað kundi hugsast, at tær føroysku Býarskipanirnar og byggisamtyktirnar høvdu verið merktar av størri realismu um

sosialu og figgjarligu mál kommununarkomu við í myndina.

(Tó átti Tórshavnarkommuna við síni størleika at komið undir aðrar treytir).

Byggireglugerðir

Í løgtingslóg frá 24. mai 1974 um broyting í lóg um býarskipanir og byggisamtyktir fær landsstýrið heimild til við gildi fyri allar kommunur at útvega eina serliga byggireglugerð.

Endamálið við slíkari byggireglugerð skuldi í høvuðsheitinum verið at áseta krøv til bygningar og hús, soleiðis at hesi verða trygg og góð at nýta. Ein slík byggireglugerð, sum inniheldur generellar ásetingar fyri alla bygging í Føroyum hevði verið ein stór hjálp hjá øllum føroyskum kommunum, og fleiri av núverandi lokalum býar-

skipanum og byggisamtyktum eru gjørdar við tí fyri eyga, at slík reglugerð fór at koma í nærmastu framtíð. Fyri kommunurnar skuldi ein slík reglugerð verið eitt amboð, sum tann lokala býarskipanin og eina mest byggisamtyktin kundu styðjað seg til.

Fleiri uppskot eru fingin til vega eftir at lógin kom í gildi í 1974, men enn er einki av teimum góðtikið av landsstýrinum. Ymiskar grundir munnu vera atvoldin til hetta. Men tað nú skjótt eru gingin tiggju ár uttan góðtikna reglugerð, so fær ein illgruna um, at týðandi partar munnu tørvá í hesi lógarbroyting frá 1974.

Í dag hava flestu stóru kommunur í Føroyum fingið býarskipan og byggisamtykt, og partvis hevur lógin nr. 13 sostatt tænt sínum endamáli, nevniliga givið kommun-

unum mogleika fyri at útvega sær áður nevndu skipanaramboð, men merkir hetta ikki tað sama sum, at løgtingslóg nr. 13 gevur okkum greiðar fyrirsetingar at styðja okkum til.

Samanumtikið, so átti løgtingslóg nr. 13 við broytingum at verið endurskoðað, soleiðis at lógin partvis verður rættað, og partvis fær nýggjar tíðarhóskandi greinar og partar.

Meirilutin av teimum 50 limunum, sum møttu á aðalfundinum hjá Føroya Sjúkrahjálparafelagið hósadagin í seinastu viku, var fyri at geva ófaklærdum limaskap í felagnum. Men meiriluti er ikki nóg mikið. Tað krevur lógarbroyting, og 2/3 skulu atkvøða fyri. Tað var um reppið, at lógarbroytingin varð samtykt, og tí verður málið sjálvandi tikið upp aftur, sigur Meta Johannesen, forkvinna á felagnum.

Meta Johannesen og

Karin Andreassen vórðu báðar afturvaldar í nevndina. Hinir nevndarlimirnir eru Inna Nattestad, Sigfríður Dam Olsen og Marjun Olsen.

Fundurin viðgjörði eisini eitt uppskot um rætt til at atkvøða við brævi á aðalfundum felagsins. Men limirnir vrakaðu hetta uppskot við tí grundgeving, at limirnir eiga at meta á aðalfundi.

230 limir eru í Føroya Sjúkrahjálparafelag.

randi

Ófaklærd ikki í sjúkrahjálparafelagið